

DET NORSKE TRAVSELSKAPS DOMSKOMITEE

sak nr. 03/2023

Dato: 15. februar 2023

Saksøker:

Det Norske Travselkaps Påtalekomité
Postboks 194, Økern
0510 Oslo

Saksøkt:

*** (A)

Domskomiteens sammensetning:

Randi Merete Wahl (leder)
Jan Roger Humlebekk
Anders Morken

Det har ikke framkommet innsigelser mot Det Norske Travselkaps Domskomites (heretter Domskomiteen) sammensetning og Domskomiteens medlemmer er ikke kjent med forhold som skulle innvirke på deres habilitet.

Saken gjelder: Brudd på DNTs lov 5 11.2 (1) a), c) og i), herunder de etiske retningslinjer

Sakens forberedelse

Domskomiteen mottok påtalebeslutningen fra Påtalekomiteen, og oversendte denne til [A] pr. epost 12. desember 2022, der tilsvarfrist ble satt til 11. januar 2023. Det ble samtidig opplyst om muligheten til å kreve muntlige forhandlinger. Det ble ikke mottatt melding om mottak. Domskomiteen mottok deretter fullmakt via Kriminalomsorgen og oversendte påtalebegjæringen dit 16. desember 2022. Tilsvar innkom innen fristen uten begjæring om muntlige forhandlinger.

Fremstilling av saken

[A], født i 1983, er en profilert amatørkusk og travtrener i ***[sted]. [A] er blant de kuskene som kjører flest løp i *** [bane]. Han kjørte henholdsvis 118 og 103 løp i 2021 og 2022.

Påtalen bygger på to forhold som anses uforenelig med DNTs lov og etiske regelverk.

I januar 2020 mottok *** [driftsselskap] et varsel på [A] om pågående seksualisert dialog i en Snapchatgruppe der deltakerne i hovedsak var medlemmer i ***[banens] ungdomsgruppe og den yngste deltakeren var 12 år.

Det ble i tillegg varslet om uønsket adferd mot mindreårige jenter i ***[navn]-stallen. Med henvisning til DNTs etiske retningslinjer besluttet styret i *** [driftsselskap] å utestenge [A] fra sine eiendommer for en periode av 2 år.

Da [A] er lisensinnehaver ble det gitt unntak for utestengelsen på terminfestede løpsdager slik at han kunne delta i travløp. En eventuell utestengelse fra retten til å delta i travløp ligger under DNTs myndighet. Saken ble oversendt DNT, men ikke tatt opp til behandling.

Den andre saken omhandler et forhold der [A] ved tiltalebeslutning av 04.01.2022 ble satt under tiltale ved Midtre Hålogaland tingrett for overtredelse av straffelovens 5 305 a:

Med bot eller fengsel inntil 2 år straffes den som

- a) i ord eller handling utviser seksuelt krenkende eller annen uanstendig atferd i nærvær av eller overfor barn under 16 år

[A] var anklaget for, i tidsrommet november/desember 2020, å ha oversendt ca 30 seksualiserte bilder på Snapchat til et barn på 13 år. Bildene var hovedsakelig av egen penis, samt 5 videoer der han beføler egen penis. Han hadde blitt kjent med [B] i stallen der han leide plass og hvor [B] stelte en hest. [A] var også anklaget for å ha bedt [B] sende lignende bilder i retur, noe hun ikke etterkom. [A] var på tidspunktet 37 år.

Midtre Hålogaland tingrett avsa dom i saken 12. mai 2022 med slik domsslutning:

1. [A], født **.**.1983, dømmes for overtredelse av straffeloven § 305, til fengsel i 120 — etthundreogtjue — dager.

Til fradrag i straffen kommer 4 —fire — dager for utholdt varetekt, jf. straffeloven § 83.

2. [A] dømmes til å betale sakskostnader med 5000 —femtusen — kroner.

*** [driftsselskap] mottok nytt varsel om [A] i mai 2022 etter at det ble kjent at han var dømt i Midtre Hålogaland tingrett for overtredelse av straffelovens § 305 a) for seksuelt krenkende eller annen uanstendig adferd overfor barn under 16 år. Utestengelsen av [A] ble forlenget til tidspunktet for rettskraftig dom.

[A] anket dommen til Hålogaland lagmannsrett, som ved beslutning av 23. juni 2022 nektet anken fremmet. Dommen er følgelig rettskraftig, og soningen blir gjennomført vinteren 2022 - 2023.

DNT har i det vesentlige anført:

Seksuelt krenkende adferd overfor mindreårige, er et alvorlig brudd på DNTs lov 5 11.2 (1) c), samt samme bestemmelse i). Preventive hensyn tilsier en streng reaksjon.

Det foreligger et mønster i [A]s adferd, der han benytter yngre jenters interesse for hest, til å oppnå kontakt. Det er derfor særdeles viktig for DNT å motvirke at travsportens eiendom og aktiviteter kan bli benyttet som en arena der [A] kommer i kontakt med personer som deltar i DNTs barne- og ungdomsaktiviteter.

I skjerpene retning må det legges til grunn at [A]s sterkt klanderverdige adferd har skjedd ved to hendelsesforløp innenfor kort tid. Kun få måneder etter at han ble utestengt fra *** [bane] for upassende opptreden og dialog overfor mindreårige jenter, oppretter han tilsvarende kontakt med en ny mindreårig jente i den nye stallen han har leid seg inn i. Påtalekomiteen legger til grunn Midtre Hålogalands uttalelse om at [A]s interesse for yngre jenter er uomtvistet, og også velkjent for [A]s venner og bekjente.

DNT har nedlagt følgende

påstand:

1. [A] dømmes til tap av retten til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, samt retten til å delta på annen aktivitet i regi av DNT (utelukkelse) for en periode på ett — 1 — år, jf. DNTs lov § 11.5 (1) d).
2. [A] dømmes til tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg eid eller finansiert av DNTs organisasjonsledd eller dets selskaper for en periode på ett -1 — år, jf. DNTs lov § 11.5 (1) e).
3. [A] dømmes til tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte verv for en periode på ett— 1 — år, jf. DNTs lov § 11-5 (1) c).

Saksøkte har i det vesentlige anført:

Innledningsvis anføres at den avsagte dommen ikke viser til noen direkte bevis mot saksøkte. Videre har ikke DNT noe med den aktuelle straffesaken å gjøre. Dommen er dessuten oversendt gjenopptakelseskommisjonen.

Vedrørende varslingsaken, der [A] ble utestengt fra *** [driftsselskap]s eiendommer, hevdes at utestengelsen skyldes en bekymringsmelding fra en «hevngjerrig» lisensinnehaver. Saksøkte fikk heller ikke anledning til å imøtegå beskyldningene, som han betegner som grunnløse. Det anføres at [A]s rettssikkerhet følgelig ikke er ivaretatt.

Når DNT hevder at [A] har satt sporten i et dårlig lys, anføres at jenta i straffesaken ikke har tilknytning til stallene på *** [bane] eller travmiljøet. Saken har derfor ikke noe med sportens omdømme å gjøre.

Det anføres at fakta er feilaktig fremstilt i den avsagte dommen og at han er uskyldig dømt.

Avslutningsvis påberopes inhabilitet for Påtalekomiteens leder Per Dag Hole, da han deltok i *** [driftsselskap] utestengelse etter varslingsaken. Det vises i den forbindelse til vedtekter §§ 11.2, 11.5 og 12.4. Videre påberopes § 12.5 punkt 5 med begjæring om at *** [driftsselskap] utestengelsesvedtak sendes tilbake til ny behandling.

Saksøkte har nedlagt følgende

påstand:

Saken avvises i sin helhet.

Domskomiteens vurdering

[A] har påberopt at leder av Påtalekomiteen er inhabil til å reise påtale, da han deltok i behandlingen av utestengelsessaken i *** [driftsselskap].

Domskomiteen har mottatt tilsvaret, datert 29. januar 2023, fra Påtalekomiteen, der det fremholdes at Per Dag Hole selv kjente seg inhabil og følgelig ikke bidro i utarbeidelsen av påtalebeslutningen. Vedlagt tilsvaret lå protokoll av 5. desember 2022 der det fremgår at saken, i Holes fravær, ble behandlet av de resterende to faste medlemmene i Påtalekomiteen, samt 1. varamedlem. I tillegg deltok advokat Ove Aurstad, for oppfyllelse av kravet til juridisk kompetanse i DNTs lov 5 7.3 (1).

Domskomiteen legger dette til grunn, men vil for ordens skyld påpeke det uheldige i at Hole signerte påtalebeslutningen etter å ha kjent seg inhabil i saken.

Ved realitetsvurderingen skal det innledningsvis bemerkes at det ikke tilkommer Domskomiteen å overprøve det faktum tingretten har funnet bevist etter straffelovens beviskrav. Domskomiteen legger følgelig saksforholdet i dommen til grunn for de videre drøftelser.

[A] har anført at den rettskraftige straffedommen omhandler et forhold som har skjedd utenfor DNTs eiendommer og der fornærmede ikke har tilknytning til travsporten, noe han mener medfører at saksforholdet faller utenfor DNTs domsmyndighet. Domskomiteen kan ikke slutte seg til dette.

Straffebestemmelsene i DNTs lov kapittel 11 gjelder for alle medlemmer tilsluttet DNT og [A] er både medlem og aktiv utøver. Lovens § 11.2 (1) a) angir videre at straff kan ilegges ved brudd på DNTs lov, reglement, bestemmelser etc. Det oppstilles intet vilkår om at forholdet har skjedd innenfor DNTs arealer eller overfor andre medlemmer i DNT for å statuere brudd på regelverket. Domskomiteen konkluderer følgelig med at de forhold Påtalekomiteen har anført, omfattes av DNTs regelverk og følgelig kan påtales og dømmes av DNT.

Rekruttering av barn og ungdom er et av Det Norske Travsselskaps kjerneområder. Det er et uttalt satsningsområde å skape et godt ungdomsmiljø i travsporten. Rekrutteringen trengs for å opprettholde sporten i hele landet og sikre en bærekraftig utvikling. Dette er også nedfelt i travets formålsparagraf, DNTs lov § 1.2 (1).

DNT må sikre at barn- og ungdomsaktiviteter i travsportens regi aldri blir oppfattet som et risikomiljø for barn som er interessert i hest. Travet, og arenaer som kan knyttes til dette, skal være trygge slik at enhver, på hvilket som helst nivå, kan ta del i fellesskapet uten frykt for å bli utsatt for uønsket adferd. Oppmerksomhet av seksuell art overfor et barn er åpenbart uønsket adferd, og det er egnet til å skade travets anseelse. I travsporten aksepteres ingen former for trakassering. Det foreligger en nulltoleranse.

I henhold til DNTs lov § 11.2 (1) c), er seksuelle overgrep og trakassering definert som straffebelagte handlinger som DNT kan sanksjonere mot. Likeledes vil generalklausulen i § 11.2 (1) i ramme personer som på annen måte opptrer slik at det klart kan skade travsportens anseelse. Sanksjoner som kan idømmes er beskrevet i DNTs lov § 11.5, og omfatter blant annet irettesettelse, bot, tap av rett til å ha valgte eller oppnevnte verv, tap av rett til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, tap av rett til medlemskap og derav følgende rettigheter.

I forlengelsen av DNTs lov § 11.2 (1) c) er det utarbeidet etiske retningslinjer, både mot trakassering og seksuelle overgrep.

Det heter i formålet for retningslinjene mot trakassering:

Bakgrunnen for at vi har etablert regler mot trakassering i travsporten, er at vi alle som er involvert i travsporten skal føle seg velkomne og trygge, og at travsporten er en arena hvor alle tar tydelig avstand fra enhver form for trakassering. Trakassering er en atferd som krenker en person og som er knyttet til kjønn, kjønnsidentitet eller uttrykk, etnisitet, religion eller annen tro, funksjonshemming, legning eller alder.

Det heter videre under «Hva er trakassering?»:

Overgrep kan også være av en seksuell art, såkalt seksuell trakassering som f.eks. uønsket berøring, tafsing, vitser, forslag, utseende, sjargong eller bilder av seksuell karakter. Det er den fornærmedes opplevelse av det å kjenne seg krenket som er bestemmende for om dette er å anse som trakassering, ikke gjerningspersonens motiv.

DNT har også inkludert retningslinjer spesielt rettet mot seksuelle overgrep mot barn:

I takt med at travsportens ungdomsaktivitet øker, øker også kravene til at vi kan tilby våre unge et trygt miljø der de møtes med respekt. Disse retningslinjene innretter seg derfor særskilt mot å beskytte barn og ungdom opp til 18 år.

Av formålet fremgår:

Seksuelle overgrep er uforenlig med travsportens verdier. Retningslinjene har som mål å styrke beskyttelsen av barn og unge for å hindre at disse blir utsatt for seksuelle overgrep, utnyttning eller trakassering innenfor travsporten. Retningslinjene er basert på gjeldende lovgivning, barnekonvensjonen og utfra perspektivet om barns rettigheter.

[A] anfører at varslingsaken som førte til utestengelse var grunnløse, og at han aldri fikk anledning til å imøtegå dem. I henhold til protokoll fra utestengelsesbeslutningen fremgår at [A] var innkalt til møte for å fremlegge sitt syn på saken, men ikke møtte til avtalt tid.

Styret i *** [driftsselskap] forsøkte derfor å få tak i [A] pr. telefon, men denne var da avstengt. Domskomiteen finner derfor at [A] var gitt anledning til å fremlegge sin sak, uten å benytte seg av den. Anførselen kan derfor ikke føre frem.

Det anses uomtvistelig at [A] har opptrådt som beskrevet i påtalebeslutningen. Han har overtrådt samfunnets alminnelige normer for passende oppførsel, både når det gjelder forholdet som førte til utestengelse og i forholdet som førte til straffesaken. I begge saker er overgrepene rettet mot barn og er begått av en voksen mann på 37 år.

Det må stilles strenge krav til beskyttelse av barns trygghet, spesielt når det gjelder barn helt ned i 12-13 års alderen. Det er flere forhold som klart indikerer at [A] har avvikende seksuelle preferanser som er uforenlige med samfunnets normer generelt og travsporten spesielt, der det foregår en utstrakt satsning på barn- og ungdomsaktiviteter. Både barn og deres foreldre må være trygge på at alle blir ivaretatt og er i trygge omgivelser innenfor travsporten.

Domskomiteen finner det straffeskjerpende at overgrepene som omfattes av straffesaken bare skjedde måneder etter utestengelsen. [A]s handlinger er utført med forsett og involverer flere barn, til dels uavhengig av hverandre. Handlingene viser at han ikke forstår, eventuelt ikke respekterer, grensene for akseptabel oppførsel. Utestengelsen har åpenbart ikke hatt den ønskede preventive effekt og [A] har ikke tatt saken på tilstrekkelig alvor til å endre sin adferd og omgangsform med barn.

Seksuell trakassering er et alvorlig samfunnsproblem, og desto verre når den trakasserende part er en voksen mann og de trakasserte er barn. [A] er en anerkjent trener og kusk med mye kunnskap og erfaring med hest. Mye indikerer at han har benyttet disse fortrinnene for å komme i kontakt med hesteinteresserte barn som har sett opp til han. [A] har utnyttet denne skjeve maktbalansen til seksuell trakassering.

Det er utvist en totalt uakseptabel oppførsel som Domskomiteen ikke ser at Travsporten er tjent med å se lett på. Tvertom bør reaksjonen på slike saker reflektere sportens sterke fordømmelse og straffes adekvat. Domskomiteen ønsker å gi et tydelig signal om at slik uakseptabel oppførsel ikke tolereres.

Domskomiteen ønsker avslutningsvis å tilkjenne at det anses svært betenkelig og beklagelig at DNT ikke tok saken opp til behandling allerede ved første varsel fra *** [driftsselskap].

Det fremgår av påstandsgrunnlaget at Påtalekomiteen har vurdert forholdet som særdeles alvorlig. Etter Domskomiteens oppfatning gjenspeiler den nedlagte påstand ikke påstandsgrunnlaget og sakens alvor. Domskomiteen har etter en samlet vurdering funnet å konkludere med en langt strengere reaksjon.

Etter Domskomiteens oppfatning er forholdet svært graverende. Det er særlig lagt vekt på at trakasseringen viser et mønster der oppmerksomheten rettes mot de yngste barna i miljøet. Seksuelt krenkende adferd er et alvorlig brudd på DNTs lov og de etiske retningslinjene. Det er spesielt graverende når den rettes mot barn.

Videre viser saksgjennomgangen en gjentagende adferd og at de sanksjoner som ble nedlagt ved utestengelsen fra *** [driftsselskap] ikke hadde noen form for preventiv effekt. All uhøvelig adferd utført av DNTs medlemmer vil være egnet til å skade sportens omdømme.

Påtalekomiteen har blant annet nedlagt påstand om utelukkelse i en tidsbegrenset periode etter DNTs lov § 11.5 (1) e) om tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg finansiert av DNTs organisasjonsledd og dets selskaper. Det kan ikke ses at det finnes hjemmel for slik tidsbegrensning i § 11.5 (2).

[A] skal dømmes etter DNTs lov § 11 (5), der det fremgår at rettighetstap etter bokstavene c) og d) kan idømmes for en begrenset tid eller for alltid. Straff etter § 11.5 e) er ikke omfattet av muligheten til å tidsbegrense utelukkelsen. Domskomiteen har etter en samlet vurdering kommet til at alvorlighetsgraden tilsier en utestengelse for alltid, jfr. DNTs lov § 11.5 (2). Det kan ikke ses at det foreligger formildende omstendigheter.

Dommen er enstemmig.

Domsslutning

1. [A] dømmes for overtredelse av DNTs lov § 11.2 (1) a og c), samt de etiske retningslinjene.
2. a) I henhold til DNTs lov § 11-5 (1) c), jfr. § 11.5 (2) dømmes [A] til tap av retten til å ha valgte eller oppnevnte verv for alltid.
b) I henhold til DNTs lov §11.5 (1) d), jfr. § 11.5 (2) dømmes [A] til tap av retten til å delta i travløp og trening på anlegg eid eller finansiert av DNT, samt retten til å delta på annen aktivitet i regi av DNT (utelukkelse) for alltid.
c) I henhold til DNTs lov § 11.5 (1) e) dømmes [A] til tap av retten til å oppholde seg på eller benytte anlegg eid eller finansiert av DNTs organisasjonsledd eller dets selskaper.

Ankemulighet

Avgjørelsen kan innklages til DNTs Appellkomite av begge parter. En anke må fremsettes skriftlig og oversendes Domskomiteen senest 14 dager etter mottagelse av dommen.

Randi Merete Wahl*

Jan Roger Humlebekk

Anders Morken

*Jeg bekrefter ved min signatur at Domskomiteens øvrige medlemmer den 14.02.2023 skriftlig har godkjent avgjørelsens innhold til undertegnede.